

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 9468 af 27/06/2024 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24 om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen - indstilling til børne- og ungeudvalget - vurdering af alternative og mindre indgribende støttende indsatser - garantiforskrift

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 24-17313

Ankestyrelsens principmeddelelse 10-24 om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen - indstilling til børne- og ungeudvalget - vurdering af alternative og mindre indgribende støttende indsatser - garantiforskrift

Principmeddelelsen fastslår

Børne- og ungeudvalget kan i helt særlige tilfælde uden samtykke fra de kommende forældre træffe en afgørelse om, at et ufødt barn anbringes uden for hjemmet umiddelbart efter fødslen. Det fremgår af lovbemærkningerne, at da afgørelsen træffes inden barnets fødsel, vil afgørelsen blive truffet på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, idet der i sagens natur hverken foreligger oplysninger om barnet eller om forholdet mellem barnet og forældrene. Der er tale om en meget indgribende afgørelse, og der stilles derfor særligt høje krav til sagsbehandlingen, herunder til oplysningsgrundlaget og indstillingen til børne- og ungeudvalget.

Kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget

Når kommunen udarbejder en indstilling til børne- og ungeudvalget om, at et ufødt barn umiddelbart efter fødslen skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke, skal kommunens indstilling blandt andet omfatte en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet, herunder med hjælp og støtte efter barnets lov eller anden relevant lovgivning.

Da kommunen altid skal overveje alternative og mindre indgribende støttende indsatser, inden der bliver truffet afgørelse om, at et ufødt barn anbringes umiddelbart efter fødslen, skal disse overvejelser også fremgå af indstillingen.

Kommunen skal i sin indstilling eksplicit sammenfatte de relevante eksisterende oplysninger i

den børnefaglige undersøgelse og sagen i øvrigt, så det tydeligt fremgår, hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der har været overvejet, og hvorfor disse forudses ikke at være tilstrækkelige til at sikre barnets sundhed og udvikling ved ophold i hjemmet.

Kommunen skal i sin indstilling om anbringelse af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen også vedlægge en særskilt plan for støtte til forældrene eller en begrundelse for, hvorfor sådan en plan er udeladt af indstillingen.

Formålet med disse krav til indstillingen om anbringelse uden samtykke til børne- og ungeudvalget er at få en større gennemsækelighed med hensyn til afgørelsesgrundlaget samt en større ensartethed. Kravene til indstillingen skal også være med til at højne kvaliteten i sagsbehandlingen, således at en indstilling giver det bedst mulige grundlag for at træffe afgørelsen.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt, at kommunens vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet, og hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der har været overvejet, kan findes i sagens øvrige oplysninger, der er vedlagt kommunens indstilling.

Manglende overholdelse af kravene til indstillingen kan efter en konkret vurdering af omstændighederne føre til, at afgørelsen bliver ugyldig.

De konkrete sager

I sag nr. 1 ophævede Ankestyrelsen afgørelsen om anbringelse af det ufødte barn umiddelbart efter fødslen, fordi indstillingen ikke i et tilstrækkeligt omfang redegjorde for kommunens overvejelser i forhold til alternative og mindre indgribende støttende indsatser, ligesom der ikke forelå en forældrehandlingsplan.

Den kommende mor var beskrevet med egne udfordringer, herunder psykisk sygdom. Af sagen fremgik, at den kommende mor havde et ældre barn, der var anbragt i en netværksplejefamilie. Det fremgik dog af sagen, at den kommende mor gennem en lang periode var beskrevet stabil med et øget overskud. Ankestyrelsen lagde vægt på, at indstillingen ikke indeholdt oplysninger om, hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der havde været overvejet. Kommunen havde i deres indstilling heller ikke beskrevet betydningen af netværket eller af den kommende mors aktuelle stabilitet, herunder medicinering.

I sag nr. 2 ophævede Ankestyrelsen afgørelsen om anbringelse af det ufødte barn umiddelbart efter fødslen, fordi indstillingen ikke i et tilstrækkeligt omfang redegjorde for kommunens overvejelser i forhold til den kommende fars forældrekompetencer, herunder hans mulighed for med støttende indsatser at varetage forældrerollen for barnet. Kommunen havde endvidere ikke i tilstrækkeligt omfang dokumenteret, at der forelå et helt særligt tilfælde. Kommunen havde ikke inddraget den kommende far i den børnefaglige undersøgelse af det ufødte barn, og havde heller ikke inddraget en tidligere forældrekompetenceundersøgelse af den kommende far i deres oplysningsgrundlag.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har besluttet at behandle sagen principielt for at fastslå, at der stilles særligt høje krav til oplysningsgrundlaget og til kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget om afgørelse efter barnets lov § 49 om anbringelse af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen.

Bestemmelsen er ny og indført med barnets lov den 1. januar 2024.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Barnets lov, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 83 af 25. januar 2024.

- § 49 om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke af det ufødte barn umiddelbart inden fødslen
- § 51, stk. 1, nr. 2, og stk. 2, om krav til indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse uden for hjemmet

Praksis

Følgende principmeddelelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

12-23: om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, indstilling til børn og unge-udvalget, vurdering af forældrekompetencer, garantiforskrift.

Vejledninger

Vi har også anvendt Vejledning nr. 9148 af 15/03/2024, Vejledning om anbringelse (Delvejledning 4 af 6 til barnets lov).

- Pkt. 66 om at der skal være en begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets kommende ophold i hjemmet.
- Pkt. 78 om krav til indstilling om anbringelse uden samtykke.

Den konkrete afgørelse

Sag nr. 1, j.nr. 24-17313

Sådan vurderer Ankestyrelsen sagen

Vi vurderer, at der er sket væsentlige fejl i kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget.

Kommunen har ikke i et tilstrækkeligt omfang redegjort for deres overvejelser i forhold til støttende indsatser i indstillingen til børne- og ungeudvalget, og der foreligger ikke en forældrehandleplan.

Fejlen betyder, at børn og unge-udvalgets afgørelse er ugyldig.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at det af forarbejderne til barnets lov fremgår, at kommunen skal overveje alternative og mindre indgribende støttende indsatser, inden der bliver truffet afgørelse om anbringelse af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen. Kommunens overvejelser om støtte og initiativer, som er påtænkt for det kommende barn og barnets familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter, skal fremgå af kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget.

Der stilles derfor særlig høje krav til en indstilling om afgørelse før fødslen om anbringelse af et ufødt barn.

Vi lægger om kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse af mors ufødte barn vægt på, at indstillingen ikke beskriver, hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der har været overvejet, og hvorfor disse forudses ikke at være tilstrækkelige til at sikre det kommende barns sundhed og udvikling ved ophold i hjemmet.

Vi lægger endvidere vægt på, at betydningen af netværket og mors aktuelle medicinering heller ikke er tilstrækkeligt beskrevet i indstillingen.

Vi lægger yderligere vægt på, at kommunens indstilling om anbringelse ikke indeholder en særskilt plan for støtten til mor og heller indeholder ikke en begrundelse for, hvorfor det er fravalgt at udarbejde en særskilt plan for støtten til mor.

Det er derfor vores samlede vurdering, at kommunen ikke i et tilstrækkeligt omfang har redegjort for deres overvejelser i forhold til støttende indsatser i indstillingen til børne- og ungeudvalget, og der foreligger ikke en forældrehandleplan.

Vi henviser til, at der stilles særligt høje krav til en indstilling om afgørelse før fødslen om anbringelse af et ufødt barn. Der skal i den forbindelse lægges særlig vægt på hensynet til barnets eller den unges bedste. Kravene til afgørelsen øges, jo mere indgribende afgørelsen er.

Vi vurderer herefter, at de konstaterede fejl er så væsentlige for behandlingen af en sag om afgørelse om anbringelse af et ufødt barn, at vi ikke kan afvise, at fejlene har haft betydning for den konkrete sags resultat. Børne- og ungeudvalgets afgørelse må derfor anses for at være ugyldig.

Om reglerne

Vi har brugt reglen i barnets lov om at børne- og ungeudvalget i helt særlige tilfælde uden samtykke fra de kommende forældre kan træffe en afgørelse om, at det ufødte barn umiddelbart efter fødslen anbringes uden for hjemmet, når der er en åbenbar risiko for, at det ufødte barns sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade i tiden efter fødslen på grund af de kommende forældres manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet. Der kan kun træffes en afgørelse, når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel eller ved barnets kommende ophold i hjemmet.

Vi har også brugt reglen i barnets lov om, at en indstilling til børne- og ungeudvalget til en afgørelse inden fødslen om anbringelse af et ufødt barn skal opfylde en række krav.

Det er et krav, at indstillingen indeholder en beskrivelse af den støtte og de initiativer, som er påtænkt for det kommende barn, barnet eller den unge og barnets eller den unges familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter, og formålet hermed. Det er også et krav, at indstillingen indeholder en særskilt plan for støtten til forældrene eller en begrundelse for, hvorfor der ikke udarbejdes en plan for støtten til forældrene.

Sag nr. 2, j.nr 24-28963

Sådan vurderer Ankestyrelsen sagen

Vi vurderer, at der er sket væsentlige fejl i kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget.

Kommunen har i indstillingen til børne- og ungeudvalget ikke i et tilstrækkeligt omfang redegjort for deres overvejelser i forhold til farens forældrekompetencer, herunder hans mulighed for med støttende indsatser at varetage forældrerollen for barnet.

Kommunen har endvidere ikke i tilstrækkeligt omfang dokumenteret, at der foreligger et helt særligt tilfælde til uden samtykke fra de kommende forældre at træffe en afgørelse om, at det ufødte barn umiddelbart efter fødslen skal anbringes uden for hjemmet.

Vi vurderer herefter, at de konstaterede fejl er så væsentlige for behandlingen af en sag om afgørelse om anbringelse af et ufødt barn, at vi ikke kan afvise, at fejlene har haft betydning for den konkrete sags resultat. Børne- og ungeudvalgets afgørelse er derfor ugyldig.

Hvad er afgørende for resultatet

Børne- og ungeudvalget kan i helt særlige tilfælde uden samtykke fra de kommende forældre træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen. Der er tale om indgribende afgørelser, og der stilles særligt høje krav til sagsbehandlingen, herunder indstillingen til børne- og ungeudvalget, når der skal træffes afgørelse om anbringelse af et ufødt barn. Der skal i den forbindelse lægges særlig vægt på hensynet til barnets bedste.

Det fremgår af forarbejderne til barnets lov, at kommunen skal overveje alternative og mindre indgribende støttende indsatser, inden der bliver truffet afgørelse om anbringelse af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen. Kommunens overvejelser om støtte og initiativer, som er påtænkt for det kommende barn og barnets familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter, skal fremgå af kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget.

Det fremgår endvidere af forarbejderne til barnets lov, at en afgørelse om anbringelse efter barnets lov § 49 kun kan træffes, når der foreligger en ekstraordinær overbevisende begrundelse på grund af tungtvejende hensyn til barnets bedste.

Vi lægger vægt på, at kommunens indstilling i sagen ikke i tilstrækkeligt omfang indeholder en beskrivelse af farens forældrekompetencer, herunder hvilke former for kompenserende støttende indsatser, der har været overvejet i forhold til faren, og hvorfor disse forudses ikke at være tilstrækkelige til at sikre det kommende barns sundhed og udvikling ved ophold i hjemmet.

Faren oplyser ved underretning af den 19. januar 2024, at han ønsker at varetage omsorgen for det kommende barn på egen hånd, hvis moren ikke findes egnet til at varetage omsorgen. Han oplyser desuden, at han agter at søge fuld forældremyndighed, når det kommende barn er født. Det er således ikke korrekt, når kommunen i indstillingen skriver, at oplysningerne om faren først er tilgået kommunen i marts 2024.

Kommunen har heller ikke inddraget faren i den børnefaglige undersøgelse af barnet, som er udarbejdet i månederne op til fødslen af barnet.

Endvidere fremgår det af indstillingen, at kommunen ikke har inddraget forældrekompetenceundersøgelsen af faren fra 2016 i sagen.

Oplysningerne om moren og faren fremgår særligt af indstillingen til børne- og ungeudvalget og børnefaglig undersøgelse opstartet den 15. december 2023.

Om reglerne

Vi har brugt reglen i barnets lov om at børne- og ungeudvalget i helt særlige tilfælde uden samtykke fra de kommende forældre kan træffe en afgørelse om, at det ufødte barn umiddelbart efter fødslen anbringes uden for hjemmet, når der er en åbenbar risiko for, at det ufødte barns sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade i tiden efter fødslen på grund af de kommende forældres manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet. Der kan kun træffes en afgørelse, når der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel eller ved barnets kommende ophold i hjemmet.

Vi har også brugt reglen i barnets lov om, at en indstilling til børne- og ungeudvalget til en afgørelse inden fødslen om anbringelse af et ufødt barn skal opfylde en række krav.

Det er et krav, at indstillingen indeholder en beskrivelse af den støtte og de initiativer, som er påtænkt for det kommende barn, barnet eller den unge og barnets eller den unges familie under anbringelsen uden for hjemmet og i tiden derefter, og formålet hermed.